

אמר רב זביד משמיה דרבא אף אנן נמי תנינא -

Rav Z'vid said in the name of Rovo; we also learnt it

Overview

רב זביד משמיה דרבא (among other אמוראים) cited various sources (from גמרא and ברייתות) that מסייע אין בו ממש. Our attempts to reconcile our גמרא with another seemingly contradictory גמרא

פירוש¹ דמסייע אין בו ממש -

The explanation of אמר רב זביד משמיה דרבא is that we learnt that מסייע אין בו ממש -

asks: תוספות

קשה לרבינו יצחק דהכא אית ליה לרב זביד דמסייע אין בו ממש וכן רב אשי בסמוך² -

The ר"י has a difficulty, for here ר"ז maintains that מסייע אין בו ממש, and similarly ר"א shortly also maintains מסייע אין בו ממש -

ובפרק ב' דביצה (דף כב,א) אמרינן אמימר כחל עינא על יד נכרי בשבת -

However in the second פרק of ביצה, מסכת relates that אמימר had some medicine placed into his eye through a Gentile on שבת -

אמר ליה רב אשי מאי דעתך כולי -

רב אשי said to אמימר; what do you think, etc. that you are allowing the נכרי to put כחל in your eyes on שבת; it is because

ואמר רב כהנא³ חולה שאין בו סכנה אומר לנכרי ועושה הא מסייע בהדיה דקא עמיץ ופתח -

That רב כהנא ruled that one who is not dangerously sick, he may tell a נכרי to do a forbidden act and the נכרי does it; however here you are helping the נכרי, for you are shutting and opening your eye so the medicine should go in properly; this may not be permitted -

אמר ליה איכא רב זביד דקאי כוותך ושני ליה מסייע אין בו ממש -

So אמימר replied to רב אשי, 'there is here ר"ז who agrees with you, and I answered him, 'מסייע אין בו ממש', therefore since I am only a מסייע, it is permitted נכרי ע"י. This concludes the citation of that גמרא. Tosfos continues with his question -

משמע דרב זביד ורב אשי סוברים דיש בו ממש -

¹ However רב חסדא (by saying וכי) is not supporting רב המנונא, but rather רב אשי. This is so obvious for the גמרא concludes the words of ר"ז saying מסייע אין בו ממש. Perhaps Tosfos merely wants to open up a dialogue and ask how can ר"ז (and רב אשי) maintain here מסייע אין בו ממש. (Or it should read (פירש"י מסייע אין בו ממש).

² On the ב' עמוד.

³ In our גמרא it reads (instead of כהנא) רב המנונא.

It seems from that גמרא that ר"ז and ר"א maintain that **משייך יש בו ממש**, for they both challenged אמיר. However here they both maintain **משייך אין בו ממש**.

תוספות rejects a proposed resolution to this question:

ואין לומר דהא דאמר הכא אין בו ממש לא שיפטר לגמרי אלא דאין בו חיוב חטאת -

And we cannot answer that this which ר"ז and ר"א ruled here that משייך אין בו ממש, it did not mean that the אינו יכול is entirely exempt, but rather they meant that he does not have a חיוב חטאת, since he is משייך; however it is definitely forbidden, therefore they challenged אמיר that even if it is not מדאורייתא אסור, nevertheless אסור משייך is still אסור. תוספות rejects this answer -

דהא מיייתי רב אשי⁴ דעבודתו כשרה משמע דאפילו פסולא דרבנן ליכא -

For in the ברייתא, which ר"א cites it states that since it is only משייך his service is פסול מדרבנן, meaning there is not even a פסול מדרבנן when the עבודה is done in this manner -

אם כן לענין שבת⁵ נמי מנלן שיש בו איסורא דרבנן -

Therefore how can we assume regarding שבת that there is an איסור מדרבנן by a משייך.

תוספות offers a possible (partial) resolution

ומיהו לרב אשי איכא למימר דבתר דשמעה מאמיר סברה⁶ -

However regarding ר"א, one can say that after he heard from אמיר he agreed that משייך אין בו ממש -

אלא לרב זביד קשה דאיהו גופיה קאמר משמיה דרבא דאין בו ממש -

However regarding ר"ז the difficulty remains, for ר"ז himself said in the name of רבא that משייך אין בו ממש, and that could not have been after the story with אמיר -

ואמיר היה הרבה אחר רבא ואפילו אחר רב פפא שהיה תלמידו של רבא⁷ -

For אמיר lived many years after רבא and even after ר"פ who was a student of רבא -

תוספות answers ר"ז as well:

ושמא בתר מעשה דאמיר שמעה רב זביד משמיה דרבא ולא מרבא עצמו -

⁴ The case there is regarding the rule that a כהן while doing the עבודה must be on the floor of the עזרה; he cannot stand on a stone or a vessel. ר"א rules that if one foot is on the floor and another on a vessel, but he could stand on one foot even if the vessel or stone is removed, then עבודתו כשרה, for the stone is merely משייך and ממש אין בו ממש.

⁵ This means regarding placing כהל in the eye. תוספות argues that if there would be an איסור to place the כהל (based on משייך) there should also have been some פסול מדרבנן regarding the עבודה. See 'Thinking it over'.

⁶ The statement ר"א makes in our גמרא that משייך אינו משייך took place after the story with אמיר, for אמיר was convinced משייך אין בו ממש.

⁷ The story of אמיר (with רב זביד) happened after the passing of רבא. In our גמרא we find רב זביד saying in the name of רבא (which was before אמיר) that משייך אין בו ממש, and then later ר"ז challenged אמיר that משייך יש בו ממש!

And perhaps after the story with **אמימר**, **ר"ז** heard that **ממש** **in the name of רבא**, but not that **ר"ז** heard it **from רבא himself**.⁸

ועוד אומר רבינו יצחק דהכי פריך התם והא קא מסייע בהדיה דקא עמיץ ופתח -

And additionally, answers the **ר"י** that this is what **ר"א** challenged **אמימר** there, 'but you are helping him since you shut and open your eyes' -

ואף על גב דמסייע אין בו ממש בעלמא הא אית לן למימר דאסרו משום שחיקת סממנין⁹ -
So even though generally **מסייע** אין בו ממש, but in this case we should assume that the **חכמים** forbade it on account of the prohibition of **grinding spices** -
ומשני דאין בו ממש אפילו לענין זה :

And **אמימר** replied to them that **ממש** אין בו ממש even in this regard.

Summary

ר"ז may have originally maintains that **מסייע** יש בו ממש, but later they recanted (**ר"ז** merely said it over in the name of **רבא**). Alternately by **עניינים** we may be more stricter since it involves **סממנין** שחיקת.

Thinking it over

תוספות writes that since **עבודתו כשרה** and there is not even a **פסול דרבנן**, so why would there be a **איסור דרבנן** by **שבת**.¹⁰ However the comparison is difficult to understand; regarding the **עבודה** since **מה"ט** it is **כשרה**, why would the **רבנן** make it **פסול** (especially since there is a rule that **שבית במקדש** (אין שבות במקדש); regarding **שבת** however, it is understood that the **רבנן** will make it **איסור**, to prevent a more serious **איסור**!¹¹

⁸ This will also explain how is it that **ר"ז** lived in the time of **אמימר** (who lived after **רבא** and after **ר"פ** the student of **רבא**), and he also learned by **רבא**?! However now it is understood **ר"ז** may have never seen **רבא**, he only said it over in the name of **רבא** which he heard after the story with **אמימר**.

⁹ Perhaps (?) the difference between our case of carrying and by **כחל** (besides that in our **גמרא** it is **בדיעבד** and there it is **לכתחילה** [which **תוספות** previously seemingly negated]) is that by carrying, the **מסייע** who is the **אינו יכול** is accomplishing nothing; however by **כחל**, it is forbidden to administer medicine because of the **גזירה** of **סממנים**. It is true that the act of administering the **כחל** was done by a **נכרי** and **אמימר** was merely **מסייע**, however by the fact that **אמימר** was **עמיץ** that itself is similar to **סממנים** שחיקת because he is causing the **סממנים** to dissolve, etc., therefore there is a **סברא** that he should be **חייב**. ועצ"ע.

¹⁰ See footnote # 5.

¹¹ See **אמת**.